

Opracowała Maja Kowalska¹

Przegląd ważniejszych wydarzeń² (15 stycznia–15 lutego 2013)

17.01. W Warszawie odbyła się konferencja prasowa ministra środowiska, Marcina Korolca, podczas której przedstawiono główne plany resortu na 2013 r. Jednym z zadań priorytetowych będzie wdrożenie ustawy o utrzymaniu porządku i czystości w gminach. Nowy system gospodarowania odpadami w Polsce zacznie funkcjonować od 1 lipca br. Główne cele

to uporządkowanie kwestii związanych z odpadami komunalnymi, a przede wszystkim racjonalna gospodarka odpadami, w tym zmniejszenie nielegalnych wysypisk śmieci oraz zwiększenie poziomu recyklingu. Kluczowy w działaniach resortu jest projekt ustawy regulującej wydobywanie i opodatkowanie węglowodorów, a zwłaszcza gazu łupkowego. Minister zapowiedział, że przepisy tej ustawy zostaną przedstawione do konsultacji społecznych (więcej informacji – patrz notka z 15 lutego na str. 159). Planowane są również wielomiliardowe inwestycje w gospodarce wodnej. Powstaną m.in. nowe sieci kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków. Na arenie międzynarodowej najważniejsze działania ministra Korolca będą się koncentrować wokół polityki klimatycznej. Polska w tym roku będzie organizatorem Konferencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu COP19, która odbędzie się na Stadionie Narodowym w Warszawie w listopadzie.

21.01. W Słupsku odbyła się konferencja pt. „Morska energetyka kołem zamachowym rozwoju przemysłu i regionów nadmorskich” zorganizowana przez Fundację na rzecz Energetyki Zrównoważonej, Słupski Inkubator Technologiczny, Pomorską Agencję Rozwoju Regionalnego i Wyższą Szkołę Zarządzania. Spotkało się na niej ponad 300 przedstawicieli świata nauki, władz państwowych (m.in. sekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska Stanisław Gawłowski oraz podsekretarz stanu w Ministerstwie Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej Anna Wypych-Namietko) i samorządowych, przedstawicieli branży morskiej oraz polskich i zagranicznych ekspertów. Podczas konferencji oceniano szanse rozwoju polskich regionów nadmorskich na podstawie rozwoju rynków morskiej energetyki wiatrowej (MEW) i przemysłu morskiego. Zwrócono uwagę na konieczność przyspieszenia prac nad ustawą o odnawialnych źródłach energii. Uczestnicy spotkania zadeklarowali poparcie budowy projektów morskiej energetyki wiatrowej na Bałtyku oraz

wskazali na celowość stworzenia specjalnego programu rozwoju tego sektora w Polsce. Podkreślili również konieczność zaangażowania w realizację tego typu projektów polskich ośrodków badawczych i naukowych oraz rozpoczęcia dialogu z przedstawicielami sektora rybołówstwa. Konferencja była pierwszym tak dużym wydarzeniem w kraju poświęconym morskiej energetyce wiatrowej na polskich obszarach morskich.

21.01. W Pałacu Prezydenckim w Warszawie odbyła się ceremonia podpisania „Porozumienia o współpracy naukowej pomiędzy Polską Akademią Nauk a Mongolską Akademią Nauk” oraz „Protokołu wykonawczego na lata 2013–2015” do tego porozumienia. Następnie w siedzibie Polskiej Akademii Nauk prezes PAN Michał Kleiber spotkał się z prezesem Mongolskiej Akademii Nauk Batboldem Enkhtuvshinem. W spotkaniu wzięli udział także wiceprezesa PAN Andrzej Górski i Marek Chmielewski, dyrektor Biura Współpracy z Zagranicą PAN Urszula Wajcen oraz dyrektor Biura Upowszechniania i Promocji Nauki Kancelarii PAN Michał Kabata. Podczas rozmów omawiano szczegóły współpracy w ramach nowego porozumienia, które obejmuje wszystkie dziedziny współpracy naukowej, ze szczególnym uwzględnieniem nauk przyrodniczych: biologii, botaniki, chemii, medycyny tradycyjnej, paleontologii, oraz nauk społecznych: socjologii, stosunków międzynarodowych i historii.

21.01. Rozpoczął się nabór w trybie konkursowym wniosków o dofinansowanie projektów z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi (Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Priorytet II – „Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi”, Działanie 2.2 – „Przywracanie terenom zdegradowanym wartości przyrodniczych i ochrona brzegów morskich”). Wnioski można składać do 25 lutego 2013 r. do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie (projekty o szacowanej wartości powyżej 25 mln euro) lub do właściwego dla danego województwa Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (projekty o szacowanej wartości poniżej 25 mln euro).

22.01. Na podstawie prac analitycznych przeprowadzanych od końca 2011 r. w zakresie niekonwencjonalnych paliw kopalnych w Europie Komisja Europejska włączyła

¹Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, ul. Rakowiecka 4, 00-975 Warszawa; maja.kowalska@pgi.gov.pl.

²Część Kalendarium dotycząca informacji o przyszłych wydarzeniach jest dostępna na naszej stronie internetowej (www.pgi.gov.pl/prz_geol) w zakładce Kalendarium wydarzeń.

do swojego programu prac na 2013 r. opracowanie „Ramy oceny dotyczące środowiska, klimatu i energii, umożliwiające bezpieczne niekonwencjonalne wydobycie węglowodorów” („Environmental climate and energy assessment framework to enable safe and secure unconventional hydrocarbon extraction”). Wszyscy zainteresowani mogą przekazywać swoje opinie dotyczące wydobywania węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych na terenie Unii Europejskiej do 23 marca 2013 r. Karta informacyjna (w języku angielskim) jest dostępna na stronie internetowej <http://ec.europa.eu/environment/consultations/uff%5Fen.htm>, formularz konsultacyjny w języku polskim znajduje się pod adresem <http://ec.europa.eu/yourvoice/ipm/forms/dispatch?form=SHALEGAS&lang=pl>.

23.01. W siedzibie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie odbyło się II Forum Ekologia – Edukacja – Ekoinnowacje. Celem spotkania było zaprezentowanie nowego podejścia do edukacji ekologicznej w dokumentach strategicznych NFOŚiGW, a także nawiązanie dialogu ze wszystkimi partnerami społeczno-gospodarczymi i uzyskanie przez NFOŚiGW informacji niezbędnych do wypracowania spójnej, uzgodnionej strategii edukacji ekologicznej, która pomoże optymalnie wykorzystywać środki przeznaczane na edukację na poziomie ogólnopolskim i regionalnym. W forum wzięło udział ok. 120 osób – przedstawiciele organizacji pozarządowych, partnerów gospodarczych oraz reprezentantów wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Licznie obecni byli również przedstawiciele administracji publicznej – Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Ministerstwa Środowiska oraz Urzędu Regulacji Energetyki. Następne spotkanie Forum Ekologia – Edukacja – Ekoinnowacje jest planowane w drugim kwartale 2013 r.

23.01. Ruszył pierwszy konkurs w ramach programu „Generator Koncepcji Ekologicznych – Gekon”. Jest to najnowszy program polskiego rządu, który będzie wspierał finansowo konsorcja naukowo-przemysłowe w zakresie poszukiwania i wdrożenia technologii przyjaznych środowisku. „Gekon” powstał na mocy porozumienia między Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej a Narodowym Centrum Badań i Rozwoju. To pierwsze w Polsce wspólne przedsięwzięcie, w ramach którego będą finansowane ekologiczne projekty, od momentu powstania koncepcji do wdrożenia. Łącznie na realizację programu obie instytucje przeznaczyły 400 mln zł. W ramach „Gekona” przedsiębiorcy i konsorcja naukowo-przemysłowe mogą ubiegać się o dofinansowanie projektów w pięciu dziedzinach: środowiskowe aspekty pozyskiwania gazu niekonwencjonalnego, efektywność energetyczna i magazynowanie energii, ochrona i racjonalizacja wykorzystania wód, pozyskiwanie energii z czystych źródeł, nowatorskie metody otrzymywania paliw, energii i materiałów z odpadów oraz recyklingu odpadów. Budżet przeznaczony na dofinansowanie projektów wyłonionych w pierwszym konkursie programu „Gekon” wynosi 280 mln zł, w tym 120 mln zł na fazę badawczo-rozwojową i 160 mln zł na fazę wdrożeniową. Drugi konkurs zostanie ogłoszony w przyszłym roku. Szczegółowe informacje o programie

„Generator Koncepcji Ekologicznych – Gekon” znajdują się na stronie internetowej <http://program-gekon.pl>.

24.01. W Warszawie prof. Andrzej Baliński z Instytutu Paleobiologii Polskiej Akademii Nauk wygłosił referat „Chiński lufcik na świat ordowiku”, w którym przedstawił wyniki badań przeprowadzonych w ramach grantu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego pt. „Okno tafonomiczne w ordowiku Yichang (prowincja Hubei, Chiny): ramienionogi i fauna towarzysząca z zachowanymi tkankami miękkimi” zakończony w grudniu 2012 r. Celem tego projektu było zbadanie unikatowo zachowanej fauny z osadów dolnego ordowiku formacji Fenxiang w prowincji Hubei (południowe Chiny). Wyniki badań rzucają nowe światło na wczesne etapy ewolucji niektórych grup bezkręgowców. Zidentyfikowano najstarsze ślady działalności życiowej nicieni, najstarszego przedstawiciela kolonijnych hydroidów, a także nieznane dotąd w stanie kopalnym, a rozpowszechnione w dzisiejszych morzach i oceanach czarne korale (*Antipatharia*). Ze względu na unikatowe warunki tafonomiczne w badanych osadach znaleziono też skamieniałości z zachowanymi spirytyzowanymi tkankami miękkimi, np. *linguloidy* z zachowaną nóżką. Pod tym względem jest to trzecie tego typu ordowickie stanowisko na świecie obok dolnoordowickiej formacji Fezouta z Maroka i górnoordowickich Soom Shales z Południowej Afryki.

25.01. W Ministerstwie Środowiska w Warszawie odbyła się prezentacja raportu „Turn down the heat. Why a 4°C warmer world must be avoided”. Z naukowego raportu przygotowanego na zlecenie Banku Światowego wynika, że jeśli ludzie nie podejmą działań na rzecz ochrony klimatu, to do końca wieku prawdopodobnie nastąpi ocieplenie klimatu o 4°C. Jeżeli do tego dojdzie, czekają nas katastrofalne zmiany, takie jak gwałtowne fale upałów, obniżenie światowych zapasów żywności i podniesienie poziomu mórz. Niemniej jednak w raporcie stwierdzono, że ocieplenia o 4°C można uniknąć, a przy konsekwentnym prowadzeniu działań na rzecz ochrony środowiska można je ograniczyć do poniżej 2°C. Prezes Banku Światowego Jim Yong Kim podkreślił, że „zmiany klimatyczne są obecnie jednym z najważniejszych wyzwań rozwoju i musimy podjąć odpowiedzialność moralną za działania na rzecz przyszłych pokoleń”. Raport Banku Światowego „Turn down the heat. Why a 4°C warmer world must be avoided” jest dostępny w formacie PDF na stronie internetowej http://climatechange.worldbank.org/sites/default/files/Turn_Down_the_heat_Why_a_4_degree_centrigrade_warmer_world_must_be_avoided.pdf.

25.01. Sejm przyjął nowelizację ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Nowy system gospodarki odpadami komunalnymi zakłada, że gmina będzie miała wpływ na każdy z jego elementów i dzięki temu będzie mogła kształtować sposób gospodarowania odpadami komunalnymi na swoim terenie, zgodnie z uwarunkowaniami miejscowymi. Po przyjęciu zmian przez Sejm ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach trafi do Senatu. Ustawa w całości powinna zostać wdrożona najpóźniej 1 lipca 2013 r.

28.01. Podpisano umowę między Ministerstwem Rozwoju Regionalnego a darczyńcami (Norwegia, Islandia i Liechtenstein) w sprawie rozpoczęcia realizacji programu „Oszczędzanie energii i promowanie odnawialnych źródeł energii” finansowanego ze środków funduszy Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Główne cele programu to redukcja emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczenia powietrza oraz zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. W drugim kwartale br. Ministerstwo Środowiska planuje ogłosić nabór wniosków o dofinansowanie projektów w ramach tego programu. Inwestycje mogą dotyczyć jedynie budynków użyteczności publicznej. Dofinansowanie będzie przeznaczone m.in. na ich termomodernizację, modernizację węzłów cieplnych oraz zastąpienie przestarzałych źródeł ciepła nowoczesnymi, energooszczędnymi i odnawialnymi źródłami ciepła lub energii elektrycznej.

31.01–2.02. W Nowym Delhi odbył się 13. Szczyt Zrównoważonego Rozwoju (TERI's Delhi Sustainable Development Summit). W spotkaniu wzięli udział minister środowiska Marcin Korolec. Zebranie poświęcono rezolucjom zawartym w dokumencie „The future we want” przyjętym w trakcie ubiegłorocznego Szczytu Ziemi Rio+20. Podczas spotkania omawiano m.in. kwestie związane z adaptacją do zmian klimatu oraz z zielonym rozwojem gospodarczym bazującym na technologiach środowiskowych. Minister Korolec dyskutował także o przygotowaniach do Konferencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu COP19, która odbędzie się w Warszawie w dniach 11–22 listopada br. Szczyt Zrównoważonego Rozwoju w Nowym Delhi jest organizowany cyklicznie, począwszy od 2001 r. Stał się jednym z najważniejszych forów wymiany wiedzy i doświadczeń dotyczących zrównoważonego rozwoju.

7.02. W Światowym Rankingu Uczelni Webometrics wśród 500 najbardziej widocznych w sieci szkół wyższych znalazło się siedem polskich uczelni: Uniwersytet Warszawski (234. miejsce), Uniwersytet Jagielloński (311. miejsce), Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (393. miejsce), Politechnika Wrocławska (412. miejsce), Uniwersytet Wrocławski (431. miejsce), Politechnika Warszawska (435. miejsce) i Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie (488. miejsce). Trzy pierwsze pozycje w rankingu zajęły uczelnie amerykańskie: Uniwersytet Harvarda, Uniwersytet Stanforda i Instytut Technologiczny w Massachusetts. W Unii Europejskiej najlepsze okazały się Uniwersytet Cambridge (14. miejsce na świecie) i Uniwersytet Oksfordzki (16. miejsce). Światowy Ranking Uczelni Webometrics jest przygotowywany dwa razy w roku przez Consejo Superior de Investigaciones Cientificas (CSIC) – Najwyższą Radę Badań Naukowych w Madrycie. W zestawieniu nacisk kładziony jest przede wszystkim na komunikację uczelni za pośrednic-

twem Internetu. Pod uwagę są brane m.in. rozwój komunikacji między naukowcami w sieci, np. za pomocą wydawnictw internetowych czy repozytoriów wiedzy, znaczenie przedsięwzięć typu Open Access oraz pozycjonowanie stron uczelni w Internecie. Ranking nie uwzględnia więc analizy osiągnięć naukowych, ale bazuje na materiałach udostępnianych w Internecie przez poszczególne uczelnie. Pełny ranking znajduje się na stronie internetowej <http://www.webometrics.info/en>.

7.02. W Kielcach, wykładem „Co każdy przewodnik o geologii Gór Świętokrzyskich wiedzieć powinien? – wprowadzenie do zgłębiania wiedzy geologicznej”, rozpoczęło się szkolenie dla przyszłych przewodników geoparkowych w Polsce – Geo-Guide, którego organizatorami są Geopark Kielce, Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy i Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Świętokrzyski w Kielcach we współpracy z Regionalną Organizacją Turystyczną Województwa Świętokrzyskiego, Kołem Przewodników Świętokrzyskich PTTK „Bartek” oraz Klubem Górskim PTTK Kielce. W kolejnych tygodniach będą prezentowane i omawiane szczegółowe informacje z zakresu geologii i geoturystyki regionu świętokrzyskiego. Szkolenie obejmuje sześć zajęć teoretycznych oraz cztery wycieczki terenowe. Na zakończenie kursu zaplanowano konferencję „Kierunki rozwoju geoturystyki i wsparcie ochrony różnorodności w regionie świętokrzyskim”, która odbędzie się 14 czerwca 2013 r.

15.02. Ministerstwo Środowiska przedstawiło do konsultacji społecznych i międzyresortowych kompleksową nowelizację ustawy „Prawo geologiczne i górnicze” oraz ośmiu innych ustaw, przede wszystkim ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska, o „Prawie ochrony środowiska” oraz o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko. Ministerstwo oczekuje na uwagi i opinie dotyczące projektu do 18 marca 2013 r. Równocześnie rozpoczynają się też konsultacje projektu zmiany rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko przedstawionego przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska. Nowe przepisy mają unowocześnić system koncesyjny dla węglowodorów w Polsce oraz umożliwić szybki rozwój poszukiwań i wydobywania węglowodorów, w szczególności gazu z formacji łupkowych. Projekt ustawy o „Prawie geologicznym i górniczym” jest dostępny pod adresem http://www.mos.gov.pl/kategoria/5169_projekt_ustawy_o_zmianie_ustawy_prawo_geologiczne_i_gornicze_oraz_niektorych_innych_ustaw, a projekt zmiany rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko – http://www.mos.gov.pl/kategoria/5172_projekt_rozporzadzenia_zmieniajacego_rozporzadzenie_w_sprawie_przedsiwziecie_mogacych_znacząco_oddziaływac_na_srodowisko.